

και η ανάγκη ανασυγκρότησης του εργατικού κινήματος

Του **Δημήτρη Γκόβα***

Οι όρκοι πίστης της πλειοψηφίας της ΓΣΕΕ στο ευρώ και στην ΕΕ δεν είναι –για μας τουλάχιστον– νέα ανακάλυψη. Χρόνια τώρα οι κυρίαρχες δυνάμεις του κρατικού και εργοδοτικού συνδικαλισμού ορκίζονταν στην «ανάπτυξη», την οικονομία και την «ευρωπαϊκή πορεία», δηλαδή στην απρόσκοπτη κερδοφορία του κεφαλαίου, την καπιταλιστική οικονομία και την υποταγή στις πολυεθνικές και το μεγάλο κεφάλαιο, τα συμφέροντα του οποίου εξυπηρετεί η ΕΕ. Γι' αυτό και η βασική γραμμή τους ήταν να αποτελούν τον «κοινωνικό εταίρο», να συμμετέχουν ως ένας παίκτης μαζί με τους εργοδότες και το κράτος-κυβέρνηση στις κάθε λογής κοινωνικούς διαλόγους, να υπογράφουν συμβάσεις ταξικής ειρήνης, και ενίοτε, όταν τα πράγματα έφταναν στο ...αμήν, να κηρύττουν 24-ωρη απεργία (με πλαίσια και διεκδικήσεις πάντα εντός του πλαισίου που όριζε ο ταξικός αντίπαλος). Ρόλος ενσωμάτωσης και πυρόσβεσης των διαθέσεων, ή πιο σωστά, αστική πολιτική μέσα στους εργάτες.

Η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι και αποκάλυψε σε ακόμα ευρύτερα τμήματα εργαζομένων το ρόλο της ...ηγεσίας του συνδικαλιστικού κινήματος, ήταν οι ανακοινώσεις-αποφάσεις των θεσμικών αυτών φορέων, που στηριζόμενοι με το μαύρο μνημονιακό μπλοκ, τον ΣΕΒ και τους δυνάστες δανειστές, εντάχθηκαν στο μπλοκ του ΝΑΙ στο πρόσφατο δημοψήφισμα.

Και τώρα τι; Ποια νομιμοποίηση έχει πλέον η ΓΣΕΕ των ΝΑΙΝΑΙΚΩΝ, η ΟΤΟΕ των μάνατζερ του τραπεζικού συστήματος και οι άλλες -τέτοιας εργοδοτικής κοπής- ομοσπονδίες (και σωματεία), όταν πάνω από 70% των εργαζομένων, σε μια βαθιά ταξική αναμέτρηση όπως το πρόσφατο δημοψήφισμα, είπαν ένα μεγάλο Όχι, σε αντίθεση με τα συστημικά παπαγαλάκια των ΠΑΣΚΕ-ΔΑΚΕ και λοιπών δυνάμεων του κρατικο-εργοδοτικού συνδικαλισμού; **Καμία.** Έτσι κι αλλιώς, οι γραφειοκρατίες αυτές είναι εξαφανισμένες εδώ και μήνες, δεν δίνουν καμία μάχη, στην καλύτερη βγάζουν ανακοινώσεις, και όταν βγαίνουν από το λήθαργό τους, το κάνουν κόντρα στα συμφέροντα του κόσμου της δουλειάς. Το παραμύθι-που και ο πρόεδρος της ΓΣΕΕ ξέθαψε σε απάντησή του για τη στάση της ΓΣΕΕ στο πρόσφατο δημοψήφισμα- ότι «οι ηγεσίες των συνδικάτων εκλέγονται δημοκρατικά», προφανώς δεν έχει σχέση με την πραγματικότητα. Η ουσιαστική δυνατότητα των εργαζομένων στη συμμετοχή και στη λήψη αποφάσεων, πόσο μάλλον οι διαδικασίες βάσης και η εργατική δημοκρατία δεν υπάρχουν. Η λειτουργία των συνδικάτων διέπεται από ένα κάθε άλλο παρά εργατο-δημοκρατικό δομικό σύστημα, με εκλογικούς συσχετισμούς και συνέδρια που αντιστοιχούν σε τριετίες πίσω, με εκτεταμένη νοθεία σε αρχαιρεσίες, με σκληρούς κομματικούς και εργοδοτικούς μηχανισμούς παρέμβασης, με άμεση οικονομική εξάρτηση από το κράτος και θεσμούς της ΕΕ, με παρέμβαση της δικαστικής εξουσίας, προνόμια, σωματεία-σφραγίδες, πολυδιάσπαση και κατακερματισμό, δηλαδή με μεγάλη απόσταση από τη ζωή, τις ανάγκες και αγωνίες των εργαζομένων που υποτίθεται ότι εκπροσωπούν. Δεν είναι τυχαία η πολύ χαμηλή συνδικαλιστική πυκνότητα στον ιδιωτικό τομέα (μόλις 7-9% συνδικαλισμένοι). Και φυσικά, το κυριότερο, η πολιτική ηγεμονία των αστικών δυνάμεων, των συστημικών δυνάμεων και κομμάτων, και βαθύτερα των αστικών ιδεολογημάτων στις κορυφές και τα μεγάλα συνδικάτα, είναι η βάση ώστε, να εκφράζουν από τη μία, και να διαιωνίζουν από την άλλη, την τάση υποταγής της εργατικής τάξης στο κεφάλαιο, σε διαρκή προσπάθεια να μη σηκώσει κεφάλι η τάση χειραφέτησης των εργαζομένων.

Ας το πούμε καθαρά: Σήμερα, απαιτείται μια ριζική τομή, μια **εκ βάθρων ανασυγκρότηση όλου του συνδικαλιστικού κινήματος**. Μια ταξική ανασυγκρότηση πολύπλευρη και πολυεπίπεδη. **Πρώτη επείγουσα πλευρά αυτής της προσπάθειας, κατ' αρχήν, είναι να υπάρξει εκείνη η μορφή που θα μπορέσει να «αντικαταστήσει» την ΓΣΕΕ, ένα άλλο κέντρο αγώνα δηλαδή**, ώστε σε επίπεδο συνδικάτων, σωματείων και συνολικά του εργατικού κινήματος, θα μπορεί να οργανώνει τους αγώνες, να συντονίζει τις μάχες, να αποφασίζει με τη δημοκρατία της βάσης των εργαζομένων και με αποκλειστικό κριτήριο τα εργατικά συμφέροντα και ανάγκες για τις κινητοποιήσεις. Να μπορεί να επιβάλλει απεργιακά γεγονότα και εργατικές κινητοποιήσεις. Και αυτό το εργαλείο δεν υπάρχει σήμερα. Πιστεύουμε πως **βάση για μια τέτοια μορφή, αποτελούν οι δεκάδες συντονισμοί σωματείων** σε κλαδικό, τοπικό και -σε στιγμές των σκληρών ταξικών αγώνων της προηγούμενης πενταετίας και- σε γενικό επίπεδο που άνησαν, έδρασαν και συσπείρωσαν δεκάδες χιλιάδες εργαζόμενους. Ένας τέτοιος συντονισμός σωματείων είναι σήμερα ακόμα πιο αναγκαίος. Αφετηρία για τη δημιουργία του πρέπει να είναι τα ταξικά και ευρύτερα αγωνιστικά σωματεία που έδωσαν τη μάχη του εργατικού Όχι, που αντιστάθηκαν στα αντιλαϊκά μέτρα, που προσπάθησαν, ακόμα και τους τελευταίους μήνες **να βγάλουν στο προσκήνιο τις άμεσες διεκδικήσεις και τα αιτήματα των εργαζομένων. Τώρα χρειάζεται να συσπειρωθούν και συντονιστούν όλα τα σωματεία που θα βάλουν πλάτη στην πάλη ενάντια σε παλιά αλλά και τα νέα μνημόνια και αντιλαϊκά μέτρα, κόντρα στους δυνάστες ΕΕ-ΔΝΤ, κόντρα στην εργοδοσία, τους εκβιασμούς και την βάρβαρη επίθεση του κεφαλαίου. Οι εξελίξεις είναι καταγιγιστικές και η ανάγκη συσπείρωσης και συντονισμού των αγωνιστικών σωματείων για να οργανωθεί ο αγώνας επείγουσα.**

Η «συνδικαλιστική αριστερά» στο γνώριμο δρόμο;

Φτάνουν σήμερα κάποια επιμέρους «μερεμέτια» και προσαρμογές στη λειτουργία των συνδικάτων; Το πρόβλημα είναι απλώς η αλλαγή των «εκλογικών συσχετισμών» στα συνδικάτα και η ενίσχυση των αριστερών δυνάμεων στα ΔΣ; Η εμπειρία μας λέει όχι. Στην ηγεσία του μεγαλύτερου εργατικού κέντρου της χώρας, το ΕΚΑ, εκλογική πλειοψηφία έχουν οι «αριστερές» δυνάμεις (ΠΑΜΕ, ΜΕΤΑ, Παρεμβάσεις-κινήσεις). Ωστόσο, ελάχιστες είναι οι διαφορές στη στάση του. Οι δυνάμεις του ΜΕΤΑ (ΣΥΡΙΖΑ) συγκρότησαν προεδρείο με την ΠΑΣΚΕ της τάσης Παναγόπουλου και τις 2 ΔΑΚΕ. Το ΠΑΜΕ (πρώτη δύναμη) απέχει από τη διοίκηση και ασχολείται με το ΠΑΜΕ και τα συνδικάτα του... Το ίδιο συμβαίνει σε αρκετά εργατικά κέντρα και πολλές μεγάλες ομοσπονδίες. Το πρόβλημα λοιπόν είναι κατά βάση πολιτικό. Είναι πρόβλημα κατεύθυνσης και αντίληψης για το πώς χρειάζεται να ανασυγκροτηθεί το συνδικαλιστικό κίνημα, με ποια γραμμή συσπείρωσης και πάλης θα κερδίσουν τα συνδικάτα την -χαμένη- εμπιστοσύνη του κόσμου της δουλειάς, θα μπορέσουν να οργανώσουν πραγματικές και όχι τυπικές μάχες για την υπεράσπιση των συμφερόντων των εργαζομένων, ειδικά μέσα στην κοινωνική κόλαση που δημιούργησε η κρίση και οι βάρβαρες πολιτικές του μαύρου μετώπου.

Απάντηση στον εκφυλισμό της ΓΣΕΕ και μεγάλων ομοσπονδιών, δεν είναι η δημιουργία κομματοκεντρικών μετώπων, όπως το ΠΑΜΕ, που ακόμα κι όταν έχει σωστά αιτήματα και μιλάει από ταξική σκοπιά, περιχαράκωνει τη δράση του και υψώνει τείχη απέναντι σε ότι δεν ελέγχει ή δεν ανήκει στη δύναμή του. Το ΠΑΜΕ, αντί για ένα πραγματικό μέτωπο συνδικάτων και σωματείων (που θα μπορούσε να είναι, με βάση την παρέμβαση και την συγκρότηση πολλών σωματείων του ιδιαίτερα στον ιδιωτικό τομέα και σε κλάδους), έχει μετατραπεί σε μια «στενή παράταξη» των δυνάμεων του ΚΚΕ. Αρνείται την κοινή δράση και την ισότιμη συνδιαμόρφωση πλαισίων, αιτημάτων και κινητοποιήσεων με αγωνιστικά συνδικάτα και δυνάμεις της ταξικής πτέρυγας. Αρνείται με τη γραμμή του τα αναγκαία πολιτικά αιτήματα-κρίκους που χρειάζεται το κίνημα για να συγκρουστεί με την πολιτική του ταξικού αντίπαλου, θεωρώντας ότι τα συνδικάτα είναι αποκλειστικά φορείς του οικονομικού αγώνα και μόνο το κόμμα (συγκεκριμένα μόνο το ΚΚΕ) πρέπει να «κάνει» πολιτική, αγνοώντας (μερικές φορές εκκωφαντικά) την ανάγκη διαλεκτικής σύνδεσης του οικονομικού και του πολιτικού αγώνα και τον πρωτοπόρο (στην ουσία και όχι στα λόγια) ρόλο της ίδιας της εργατικής τάξης και του πολιτικού της ρόλου.

Απάντηση στον εκφυλισμό των «ΓΣΕΕ και ΣΙΑ» δεν είναι ούτε η στάση του ΜΕΤΑ, που σήμερα -με αφορμή το δημοψήφισμα- ωρύεται και καταγγέλλει την πλειοψηφία της διοίκησης της ΓΣΕΕ, ενώ χρόνια τώρα, ακόμα και σήμερα, «συγκυβερνά» με αυτές τις δυνάμεις σε όλα σχεδόν τα μεγάλα συνδικάτα, ομοσπονδίες και εργατικά κέντρα. Τώρα ανακάλυψε ο ΣΥΡΙΖΑ ότι είναι «συμβιβαστική και ηττοπαθείς» η ηγεσία της ΓΣΕΕ;

«Να σταματήσει η εκμετάλλευση του εργατικού συνδικαλισμού από το καρτέλ των παρατάξεων που αναπαράγουν τη συνδικαλιστική ελίτ ως “ομάδα συμφερόντων”.» γράφει συντονιστικό στέλεχος της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ σε άρθρο του πριν λίγες μέρες. Ρώτησε άραγε τους συνδικαλιστές του ΜΕΤΑ αν συμφωνούν όλοι; Ακόμα και τώρα, μπροστά σε ένα σκληρό 3ο αντιλαϊκό μνημόνιο, η παράταξη του ΜΕΤΑ αρνήθηκε στην ΟΛΜΕ και αλλού να ψηφίσει κινητοποιήσεις, να συμβάλλει στον αναγκαίο ξεσηκωμό των εργαζομένων ώστε να αντισταθεί στα νέα σκληρά μέτρα. Αυτή την επανίδρυση των συνδικάτων εννοούν;

Ανασυγκρότηση των συνδικάτων και ταξική γραμμή δεν σημαίνει την αντικατάσταση του παλιού εκφυλισμένου κυβερνητικού και εργοδοτικού συνδικαλισμού με έναν νέο, πιο αγωνιστικό, πιο «αριστερούτσικο» κυβερνητικό συνδικαλισμό που θα καλλιεργεί νέες αυταπάτες ή αναμονές απέναντι στην κυβερνητική πολιτική.

Οι αγωνιστές και εργαζόμενοι του ΠΑΜΕ και ο μαχόμενος κόσμος που υπάρχει στα πλαίσια του ΜΕΤΑ, αλλά και άλλες δυνάμεις που διαφοροποιήθηκαν από τον υποταγμένο συνδικαλισμό ή γεννήθηκαν στους σκληρούς ταξικούς αγώνες της πενταετίας ή που σήμερα ξεκόβουν από τη «μνημονιακή αριστερά», οφείλουν, όπως και όλοι όσοι δρούμε σε χώρους δουλειάς και συνδικάτα, να καταλάβουμε ότι **η προηγούμενη «κανονικότητα» στα συνδικάτα και το κίνημα έχουν παρέλθει**. Δεν μπορούμε να βαδίσουμε στο γνώριμο δρόμο, χρειάζεται να ανοίξουμε **νέα μονοπάτια ταξικής συσπείρωσης και μαχητικής δράσης**. Θα κριθούμε όλοι σε αυτή την πρόκληση.

**Αναγέννηση της εργατικής πάλης και των εργατικών συλλογικοτήτων.
Από το σύνθημα στην πράξη. Τώρα είναι η ώρα**

Η αστική γραμμή που κυριαρχεί στα ευρωπαϊκά -και όχι μόνο- συνδικάτα είναι ο «κοινωνικός εταιρισμός» και τα **σωματεία-ομάδες πίεσης και ομάδες συμφερόντων**, θεσμικά ενταγμένες στο αστικό πολιτικό σύστημα, με ρόλο και δομές υποδοχής των εργατικών διαθέσεων και ενσωμάτωσής τους. Μια ταξική αντίληψη αντιμετώπιζει τα συνδικάτα ως μορφές συλλογικής συσπείρωσης και οργάνωσης της τάξης για την διεξαγωγή του αγώνα για τα συμφέροντά της, σε αυτοτέλεια και ανεξαρτησία από τον ταξικό αντίπαλο και το σύστημα του. Υπό αυτή την αντίληψη, ταξική ανασυγκρότηση του συνδικαλιστικού κινήματος σημαίνει ότι **κριτήριο δράσης για κάθε απόφαση, για κάθε κίνηση και αγώνα είναι αποκλειστικά τα εργατικά συμφέροντα, οι ανάγκες του κόσμου της δουλειάς και ο καλύτερος τρόπος πάλης για να κατακτηθούν**. Σημαίνει επίσης διαζύγιο με την ανάθεση, με την «εκπροσώπηση», με τους επαγγελματίες. Σημαίνει όλη η δύναμη και εξουσία στη βάση των εργαζομένων, οργάνωση πραγματικών ταξικών αναμετρήσεων και όχι άσφαιρων διαμαρτυριών. Σημαίνει, να βρουν τον εαυτό τους και **να χρησιμοποιήσουν τα συνδικάτα ως μάχιμο εργαλείο διεκδίκησης και συλλογικής οργάνωσης το 70% της εργατιάς του Όχι, οι νέοι των ελαστικών μορφών εργασίας και του σύγχρονου καπιταλιστικού σκλαβοπάζαρου**. Σημαίνει εν τέλει, να υψώσουν τα σύγχρονα ταξικά συνδικάτα τη σημαία του αγώνα για να πάρουν πίσω όσα μας έκλεψαν, αλλά να διεκδικήσουμε και όσα μας ανήκουν, δηλαδή να μιλήσουμε για τον κοινωνικό πλούτο που παράγουμε και την ιδιοκτησία. Όλες οι τελευταίες εξελίξεις (μνημόνια και πενταετία 2010-2015, δημοψήφισμα, νέος γύρος επίθεσης και νέο μνημόνιο, κλπ), κάνουν επιτακτική ανάγκη για οργάνωση του λαού. Και **οργανωμένος λαός χωρίς οργανωμένη εργατική τάξη δεν υπάρχει. Τώρα είναι η ώρα**, οι εργαζόμενοι να πάρουν την υπόθεση στα χέρια τους. Να συσπειρωθούν στις δικές τους συνελεύσεις και συμβούλια, φτιάχνοντας τα όργανα πάλης και επιβολής των ζωτικών αναγκών και διεκδικήσεών τους. Παίρνοντας στα χέρια τους την πάλη, τους αγώνες, αφαιρώντας την ισχύ και τον προδοτικό ρόλο των υποταγμένων αστικών ηγεσιών των ΓΣΕΕ-

ΑΔΕΔΥ-Ομοσπονδιών, δίνοντας ένα γερό χτύπημα στον εργοδοτικό και κατικό-κυβερνητικό συνδικαλισμό της ήττας και της ενσωμάτωσης.

Χρειάζεται πολύ σκληρή δουλειά και προσήλωση σε αυτή τη γραμμή. Με αποφασιστική παρέμβαση και **εντός αλλά και εκτός σημερινού συνδικαλιστικού κινήματος**. Με τόλμη και δοκιμές, αλλά **με αταλάντευτη γραμμή ρήξης με τη σημερινή κατάσταση** του εργατικού κινήματος, τώρα που πολύ μεγάλα τμήματα εργαζόμενων καταλαβαίνει το ρόλο των «ΓΣΕΕ και ΣΙΑ». Σε αυτή την κατεύθυνση, οι ταξικές αγωνιστικές κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις του εργατικού κινήματος, πρέπει να επεξεργαστούν και να προτείνουν τις σύγχρονες μορφές οργάνωσης των ταξικών συνδικάτων, των σωματείων βάσης, των εργατικών συλλογικοτήτων που ανταποκρίνονται στο συνδικαλισμό της εποχής της καπιταλιστικής κρίσης, δηλαδή στη νέα εποχή της βάρβαρης υπερεκμετάλλευσης και του κοινωνικού μεσαίωνα.

Οι ταξικές δυνάμεις, οφείλουν να γράψουν τις νέες σελίδες της αναγέννησης των συνδικάτων και εργατικών συλλογικοτήτων. Όπως έκαναν οι IWW στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, το Εργατικό ΕΑΜ στις μαύρες συνθήκες της κατοχής και τρομοκρατίας, όπως έκαναν τα μαχητικά ταξικά συνδικάτα σε πολλά μέρη του κόσμου στο παρελθόν. Με γενικές συνελεύσεις των εργαζομένων σε κάθε χώρο δουλειάς. Με επιτροπές αγώνα κατά των αντεργατικών μέτρων παντού. Με αναζωογόνηση των υπαρκτών σωματείων και τη δημιουργία νέων, ιδιαίτερα σε κλάδους αιχμής της καπιταλιστικής παραγωγής και οικονομίας. Με οργάνωση του κόσμου των προγραμμάτων-voucher και κοινωφελών και άλλων μορφών χυδαίας εκμετάλλευσης. Με επιτροπές του «Όχι μέχρι τέλους», και σε εργατογειτονιές, αλλά και σε κλάδους και χώρους δουλειάς. Με την ενίσχυση των εργατικών κινήσεων-παρεμβάσεων-συσπειρώσεων παντού και δημιουργία μαζικής ταξικής αντικαπιταλιστικής πτέρυγας. Μορφές αποφασιστικού αγώνα, που **θα ενώνουν σε ταξική αγωνιστική κατεύθυνση**, με βάση το αναγκαίο σήμερα περιεχόμενο και πλαίσιο πάλης και διεκδικήσεων που **χρειάζεται να αποτυπώνει τα ζωτικά συμφέροντα, αιτήματα και ανάγκες του χτυπημένου κόσμου της δουλειάς**. Αντικειμενικά, αυτό το περιεχόμενο συγκρούεται σήμερα με τους δυνάστες της ΕΕ και του ΔΝΤ, με το τραπεζικό τοκογλυφικό κεφάλαιο, με τους βιομήχανους και τις πολυεθνικές, με τα μονοπώλια, δηλαδή την εργοδοσία που δίνει το δικό της ταξικό αγώνα για να υπερασπίσει τα κέρδη και την εξουσία της. Συγκρούεται με τα προγράμματα, τις συμφωνίες και τα πακέτα μέτρων, παλιά και νέα, που εφαρμόζουν οι κυβερνήσεις, ανεξάρτητα από το χρώμα και τις διακηρύξεις τους, ανεξάρτητα από το μείγμα ή τις διαφορές στο ρυθμό επιβολής της αντιλαϊκής πολιτικής.

Η γραμμή και πρόταση για ένα νέο εργατικό κίνημα μπορεί και πρέπει να συμβάλλει αποφασιστικά, τώρα, και να αποτελέσει τον πυρήνα και τον καταλύτη μιας τέτοιας πορείας. Γιατί είναι πρόταση και αντίληψη για ένα εργατικό κίνημα με χαρακτηριστικά χειραφέτησης και ανατροπής που χρειάζεται ειδικά σήμερα για την ανατροπή της επίθεσης του κεφαλαίου και των αντιδραστικών αναδιαρθρώσεων που επιχειρεί, με άγριο χτύπημα του κόσμου της δουλειάς. Αφορά την λογική για τους αγώνες, αλλά και όλο το περιεχόμενο της εργατικής δράσης, της ιδεολογικής διαπάλης, του πολιτισμού, της δομής και λειτουργίας του εργατικού-συνδικαλιστικού κινήματος. Είναι το περιεχόμενο, τα αιτήματα, το πρόγραμμα και το σχέδιο αυτού του αγώνα. Είναι οι μέθοδοι «μαζικού πολιτικού εκβιασμού» κατά του κεφαλαίου και των κυβερνήσεων του για την απόκρουση των αντιδραστικών μεταρρυθμίσεων και για την επιβολή ταξικών κατακτήσεων. Είναι όλες οι μορφές οργάνωσης της μαχόμενης εργατικής τάξης: Από το επίπεδο του ταξικού σωματείου έως τα ανεξάρτητα όργανα συντονισμού των αγώνων τους. Και από τις πολιτικοσυνδικαλιστικές συσπειρώσεις και το δικό τους συντονισμό έως την μετωπική κίνηση για το νέο, ταξικό εργατικό κίνημα.

Η τελευταία μορφή, μια κίνηση μετωπικής συσπείρωσης και παρέμβασης των δυνάμεων που κατανοούν και αναζητούν μια συνολική εργατική χειραφετητική και αντισυστημική παρέμβαση είναι εντελώς απαραίτητο να συγκροτηθεί άμεσα.

Δημήτρης Γκόβας, μέλος της εργατικής επιτροπής και της ΠΕ του ΝΑΡ, μέλος ΔΣ ΕΚΑ

*Συνομειμένη εκδοχή του άρθρου δημοσιεύεται στην εφημερίδα ΠΡΙΝ, 12/7/2015